

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально–науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

07-03-378M

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Управління корпоративним капіталом» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 1 від 03 вересня 2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних завдань і самостійного вивчення навчальної дисципліни «Управління корпоративним капіталом» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа, та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Котик О. В., Мошич С. З. – Рівне : НУВГП, 2025. – 25 с.

Укладачі: Котик О. В., ст.викладач кафедри фінансів та економічної безпеки; Мошич С. З., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник (гарант) ОП: Кондрацька Наталія Миколаївна к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Повторне видання. Шифр попередньої версії МВ: 06-03-195

Зміст

	стор.
1. Загальні вказівки	3
2. Плани практичних занять	5
3. Завдання для розрахунків	6
4. Кейси та практичні завдання	12
5. Завдання для самостійної роботи	18
6. Питання гарантованого рівня знань з дисципліни «Управління корпоративним капіталом»	19
7. Рекомендована література	22
8. Словник основних термінів	24

© О. В. Котик, С. З. Мошич, 2025

© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Дисципліна «Управління корпоративним капіталом» викладається для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання.

Метою навчальної дисципліни є розвиток у студентів сучасного аналітичного мислення, фундаментальних знань з теорії та практики управління корпоративним капіталом, а також здатності застосовувати ці знання в сферах корпоративних фінансів, інвестиційної діяльності та стратегічного планування.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи процесу управління корпоративним капіталом;
- види корпорацій, стан розвитку корпоративних відносин в нашій державі;
- види корпоративних цінних паперів та операції, які проводяться на фондовому ринку;
- джерела залучення коштів, структуру власного капіталу;
- емісійну, інвестиційну та дивідендну політику;
- механізм оптимізації капіталу корпорацій;

вміти:

- здійснювати аналіз і управління капіталом корпорацій;
- визначати курсову вартість корпоративних цінних паперів;
- приймати оптимальні та обґрунтовані рішення при залученні позикових коштів;
- складати картину сучасних методів і способів оптимізації капіталу корпорацій;
- аналізувати структуру капіталу корпорацій;
- користуватися спеціальними нормативно-правовими документами, що регулюють корпоративні відносини в державі.

Дисципліна «Управління корпоративним капіталом» забезпечує отримання таких **загальних та спеціальних компетентностей** як:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Здатність ідентифікувати проблемні аспекти та обґрунтовувати пріоритетні напрями покращення функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансової системи в цілому.

СК 13. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Вивчення даного курсу дозволить студентам отримати наступні **програмні результати:**

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення

інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР24. Вміти визначати та обґрунтовувати шляхи вдосконалення механізму функціонування державних, корпоративних фінансів, фінансів домогосподарств, фінансових ринків та покращення фінансового стану суб'єктів господарювання.

ПР 25. Застосовувати сучасні методи управління для забезпечення ефективного функціонування економічних систем.

ПР26. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і управляти ними.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Передумови виникнення та сутність корпоративного управління.

Історія виникнення та розвитку корпоративної форми господарювання. Поняття та ознаки корпорації. Види корпорацій. Сутність корпоративного управління.

Тема 2. Моделі корпоративного управління.

Загальна характеристика моделей корпоративного управління; англо-американська модель. Німецька (західноєвропейська) модель корпоративного управління. Японська модель корпоративного управління. Перехідна модель корпоративного управління.

Тема 3. Особливості регулювання корпоративного управління

Законодавчі норми корпоративного управління. Принципи корпоративного управління та їх відповідність міжнародним стандартам. Органи, що здійснюють регулювання корпоративного управління в Україні

Тема 4. Корпоративні структури: типи та особливості створення

Сутність корпоративних структур та особливості їх функціонування. Види корпоративних об'єднань. Логістичний контроль в управлінні

корпоративною структурою.

Тема 5. Оцінка вартості капіталу та оптимізація його структури
Теорії структури капіталу корпорацій; визначення вартості позикового капіталу. Стратегія залучення капіталу. Методи оцінки власного капіталу (CAPM). Розрахунок середньозваженої вартості капіталу (WACC).

Тема 6. Тактичне і стратегічне управління корпораціями
Сутність і специфіка стратегічного і тактичного управління корпораціями. Формування портфеля стратегій розвитку корпорації. Рейдерство та механізми захисту від ворожих поглинань

Тема 7. Оцінювання ефективності та якості корпоративного управління
Оцінка ефективності механізмів корпоративного управління. Рейтинги та якість корпоративного управління

Тема 8. Корпоративна культура
Поняття і суть корпоративної культури. Зміст корпоративної культури. Фактори корпоративної культури.

Тема 9. Управління корпоративними конфліктами
Теоретичні засади визначення конфліктів та конфліктних ситуацій. Корпоративні конфлікти. Управління корпоративними конфліктами.

3. ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗРАХУНКІВ

Задача 1. Необхідно обчислити величину чистих активів підприємства за двома методами, використовуючи такі вихідні дані:

- балансова вартість усіх активів підприємства – 2 500 000 грн;
- сума дооцінки активів, проведеної з урахуванням індексів інфляції, – 200 000 грн;
- реальна вартість активів, що не використовуються у виробничій діяльності, – 300 000 грн;
- вартість активів, залучених на умовах оперативного лізингу, – 400 000 грн;
- загальний обсяг фінансових зобов'язань підприємства – 9 000 000 грн.

Задача 2. Визначено, що поточна вартість цілісного майнового комплексу становить 1 800 тис. грн. Необхідно перевірити обґрунтованість цієї оцінки на основі наведених даних та розрахувати теперішню вартість майнового комплексу.

Вихідні дані:

- передбачуваний період експлуатації майнового комплексу – 6 років;
- очікувані чисті грошові потоки:
 - 1-й рік – 350 000 грн;
 - 2-й рік – 410 000 грн;
 - 3-й рік – 380 000 грн;
 - 4-й рік – 290 000 грн;
 - 5-й рік – 205 000 грн;
 - 6-й рік – 250 000 грн;
- ліквідаційна вартість комплексу після завершення експлуатації – 130,0 тис. грн;
- середньорічна ставка дисконтування грошових потоків – 17,0%.

Задача 3. За наведеними показниками необхідно обчислити тривалість кожного з циклів (операційного, виробничого, фінансового) та зробити висновок щодо ефективності використання оборотних активів підприємства:

- середній період обороту сировини і матеріалів – 30 днів;
- середній період обороту незавершеного виробництва – 12 днів;
- середній період обороту запасів готової продукції – 22 дні;
- середній період обороту дебіторської заборгованості – 28 днів;
- середній період обороту грошових активів – 5 днів;
- середній період обороту кредиторської заборгованості – 18 днів.

Задача 4. Розрахувати необхідну суму фінансових коштів, які підприємство інвестуватиме у дебіторську заборгованість у плановому періоді, на основі наступних даних:

- запланований обсяг реалізації продукції з наданням товарного кредиту – 4500 тис. грн;

- запланована частка собівартості продукції у її ціні – 70%;
- середній термін надання кредиту оптовим покупцям – 35 днів;
- середній термін погашення дебіторської заборгованості за результатами аналізу – 25 днів.

Задача 5. Наведені наступні дані про грошовому потоці на підприємстві:

- мінімальний залишок грошових коштів (Ом) - 10 тис. дол.;
- витрати по конвертації цінних паперів (Рт) - 25 дол.;
- дохідність короткострокових цінних паперів - 11,6% річних;
- середньоквадратичне відхилення в день - 2000 дол.

Необхідно визначити за допомогою моделі Міллера – Орра політику управління коштами на розрахунковому рахунку.

Задача 6. Визначити суму гудвіла на основі оцінки фактичної суми прибутку підприємства на основі вихідних показників:

- середньорічна сума чистого прибутку підприємства у співставлених цінах склала за останні три роки – 850 000 грн.;
- середньорічна вартість сукупних активів підприємства у співставлених цінах становила за останні три роки 12 000 000 грн.;
- середньогалузева норма рентабельності активів за останні 3 роки - 5%.

Задача 7. Корпорація «Санктус» має такі показники:

- Прибуток до сплати податків – 5 млн грн
- Податкова ставка $T=18\%$
- Борг (безстрокові облігації) $D=3\text{млнгрн}$
- Процент за боргом $K_d=8\%$
- Очікувана ставка за капітал $K_s=12\%$
- Випущено акцій $N=500000$ шт.

Весь прибуток сплачується у вигляді дивідендів. Завдання:

1. Визначити вартість акціонерного капіталу корпорації.
2. Розрахувати ціну однієї акції.
3. Визначити загальну вартість капіталу фірми.
4. Обчислити середньозважену вартість капіталу (WACC).

Задача 8. Фірма планує фінансування нової програми розширення виробничої діяльності за рахунок залучення коштів у таких пропорціях (структура відповідає поточній структурі капіталу):

- а) довгостроковий борг — 25 %;
- б) привілейовані акції — 15 %;
- в) випуск нових звичайних акцій — 25 %;
- г) нерозподілений прибуток — 20 %;
- д) амортизація — 15 %.

Витрати, пов'язані з випуском акцій, не враховуються.

Дані:

- Купонна ставка за борговими інструментами — 10 %
- Дивіденди за привілейованими акціями — 8 %
- Поточна ціна звичайної акції — 60 \$
- Ціна нової випущеної акції — 55 \$
- Поточний дивіденд на 1 акцію — 3 \$
- Прогнозований ріст дивідендів — 8 % (через інфляцію)
- Ставка корпоративного податку — 35 %

Визначте середньозважену вартість капіталу (WACC) фірми.

Задача 9. Необхідно визначити за моделлю Баумоля середній та максимальний розмір залишків грошових коштів за такими даними:

- запланований річний обсяг грошового обороту підприємства — 300 тис. грн;
- витрати на проведення однієї операції поповнення грошових коштів — 120 грн;
- середньорічна ставка відсотків за короткостроковими фінансовими вкладеннями — 15 %.

Задача 9. Скориставшись даними про структуру капіталу і вартість окремих його складових, розрахуйте середньозважену вартість капіталу підприємства

Показники	Частка в структурі капіталу, %	Ціна залучення, %	Вартість капіталу, %,
-----------	--------------------------------------	-------------------------	--------------------------

Статутний капітал	25	25	
Нерозподілений прибуток	20	18	
Банківські позики	30	15	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	45	30	
WACC			

Задача 11. Потреба транспортної компанії «Швидкотаксі» в грошових коштах можна спрогнозувати, і зазвичай вона становить 37500 грн в тиждень. Витрати на продаж ліквідних цінних паперів або зняття грошей з рахунку становить 2600 грн. Альтернативна ставка вкладення наявних коштів компанії оцінюється в 15% річних. Визначте оптимальний залишок грошових коштів на рахунку. Що робити компанії, якщо у неї не залишилося грошей на рахунку?

Задача 12. Визначити структуру капіталу при різних підходах до фінансування активів (компромісному, консервативному та агресивному), якщо планована середньорічна вартість необоротних активів 120 тис.грн., із загальної суми оборотних активів постійна частина – 80 тис.грн., максимальна потреба оборотних активів в період сезонності- 180 тис. грн.

Задача 13. Ставка купона облігацій корпорації, що перебувають в обігу, $C_o = 10\%$. Ставка купона облігацій нового випуску, що дорівнює поточній ринковій ставці, $C_p = 8\%$. Премія інвесторам з розрахунку на одну облігацію $C_p = 200$ дол. Номінальна вартість облігації 1000 дол. Визначити чисту нинішню вартість операції рефінансування

Задача 14. Оцініть доцільність вкладення коштів в окремі акції, використовуючи правило прийняття рішень за CAPM, за наявності таких даних:

Показник	Акції А	Акції Б	Акції В
Очікувана рентабельність, %	12	14	16
β -коефіцієнт	0,8	1,5	1,3
Середня дохідність ринкового портфеля інвестицій, %	12	12	12
Безризикова процентна ставка на ринку капіталів, %	8	8	8

Задача 15. Дві компанії А і В прийняли рішення про злиття капіталів і створення нової компанії АВ. Передбачається, що темп зростання прибутку нової компанії АВ становитиме 10% у рік. Процес злиття фінансується через обмін акціями між компаніями А і В у співвідношенні 3 до 4 виходячи з курсів акцій (400 гр. од. компанії А і 300 гр. од. компанії В). Фінансові менеджери нової компанії АВ повинні визначити курс акцій нової компанії і прибуток на одну акцію.

Таблиця

Основні фінансові показники двох компаній перед злиттям, гр. од.

Показник	А	В
Кількість акцій в обігу	4 000 000	900 000
Чистий прибуток	60 000 000	39 800 000
Чистий прибуток на одну акцію	40	36
Курс акції	500	400
Коефіцієнт ціна / дохід	17	14
Ринкова вартість	700 000 000	340 000 000

Задача 16. Компанія Крафт має такі фінансові показники:

- дохід на 1 акцію — 8 дол.;
- дивіденд на 1 акцію — 4 дол.;
- бухгалтерська вартість акції в кінці року — 60 дол.;
- приріст нерозподіленого прибутку в кінці року — 16 млн. дол.;
- пасиви на кінець року — 180 млн. дол.;
- компанія нових акцій протягом року не випускала.

Визначте коефіцієнт боргу, проаналізуйте, як фінансові менеджери корпорації плануватимуть політику у сфері пасивів.

Задача 17. Для оцінки очікуваної доходності власного капіталу корпорації відомо:

- Безризикова ставка $R_f=5\%$;
- Ринкова премія за ризик $R_m-R_f=8\%$;
- Бета підприємства $\beta=1,2$.

Визначте очікувану ставку доходності власного капіталу за моделлю CAPM.

Задача 18. Визначте ефективність факторингової операції для підприємства-продавця на основі таких даних:

- підприємство продало банку право стягнення дебіторської заборгованості на суму 8 000 грн на наступних умовах:
- комісійна плата за здійснення факторингової операції — 1,8 % річних від суми боргу;
- банк надає підприємству-продавцю кредит у вигляді попередньої передплати боргових вимог у розмірі 70 % від суми боргу;
- процентна ставка за наданий кредит — 18 % річних;
- середній ринковий процент — 22 % річних.

Задача 19. Підприємство планує залучити довгостроковий кредит у сумі 3 500 000 грн під 12 % річних. Ставка корпоративного податку — 30 %. Визначте ефективну вартість позикового капіталу після оподаткування.

4. КЕЙСИ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Розкрийте сутність корпоративного управління через призму сучасних викликів (ESG-фактори, цифрова економіка) з прикладами з українського бізнесу станом на 20__ рік. Необхідно:

1. Проаналізувати передумови (відокремлення власності від управління, агентська проблема).

2. Визначити ключові елементи сутності (принципи OECD: прозорість, права акціонерів) та їх еволюцію.
3. Запропонувати рекомендації для впровадження в українській корпорації

Завдання 2. Оберіть українську корпорацію та проаналізуйте, як історичні передумови вплинули на її систему корпоративного управління станом на 20__ рік.

Завдання 3. Напишіть за і проти до теми: "Чи є корпоративне управління ефективним інструментом захисту інтересів усіх стейкхолдерів у поствоєнній Україні?"

Завдання 4. Опишіть еволюцію передумов і сутності корпоративного управління від промислової революції до 20__ року, із фокусом на український контекст.

Завдання 5. Проведіть порівняльний аналіз моделей корпорацій із концентрованою та розпорошеною власністю та заповніть таблицю. Визначте, яка з цих моделей характерна для українських компаній.

Характеристика	Базова модель корпорації	
	Корпорація з концентрованою власністю	Корпорація з неконцентрованою власністю
Власники, які контролюють корпорацію		
Ареал розповсюдження		
Основний тип конфлікту		
Базовий ризик		

Завдання 6. Визначте ключові характеристики національних моделей корпорацій (англо-американської, німецької та японської). Заповніть

таблицю порівняння. На вашу думку, яка з цих моделей є найбільш ефективною та чому?

Модель корпоративного управління	Відмінні характеристики організації корпоративного сектора		
	Ключове джерело фінансування	Де зосереджений контроль	На чий інтереси орієнтована діяльність корпорації
Англо-американська модель			
Німецька модель			
Японська модель			

Завдання 7. Визначте суб'єктів корпоративного управління та опишіть їхню роль у процесі управління корпорацією. Заповніть таблицю для наочності.

	Засновники	Акціонери	Працівники керуючої системи	Члени спостережної (наглядової) ради	Члени ревізійної комісії	Працівники керованої системи
Засновники						
Акціонери						
Працівники керуючої системи						
Члени наглядової ради						
Члени ревізійної комісії						
Працівники керованої системи						

Завдання 8. Компанія Атаман, утворена Указом Президента України 14 червня 2002 року № 802/2002, статут затверджений Постановою

Кабінету Міністрів України від 27.09.2002 №1480 та 100% акцій якої належить державі в особі Кабінету Міністрів України, відчужила передане Кабінетом Міністрів України до її статутного капіталу нерухоме майно. Чи мала право вона це зробити? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 9. Фірма планує залучити іноземних інвесторів.

- проаналізуйте, які законодавчі норми корпоративного управління повинні врахувати при залученні інвесторів.
- визначте, які органи регулювання в Україні можуть перевіряти діяльність корпорації.
- складіть короткий перелік принципів корпоративного управління та їх відповідність міжнародним стандартам (OECD).

Завдання 10. Корпорація розробляє стратегічний план на 5 років.

- визначте стратегічні та тактичні цілі підприємства.
- розробіть портфель стратегій розвитку корпорації.
- опишіть механізми захисту від рейдерських поглинань, які можуть бути застосовані.

Завдання 11. Ознайомтеся з матеріалами дослідження, щодо рейдерських атак в Україні, дайте відповіді на питання:

1. Які сфери бізнесу найбільше потерпають від рейдерства? Чому?
2. Які загрози для розвитку бізнесу несе рейдерство?
3. Які засоби протидії рейдерству вживають сучасні корпорації?

Завдання 12. Розробіть план впровадження принципів корпоративного управління для гіпотетичної компанії, враховуючи органи регулювання в Україні. Опишіть принципи OECD; адаптуйте до українських норм; оцініть роль НКЦПФР.

Завдання 13. Ознайомтеся з матеріалами дослідження «Рейтинг корпоративного управління в компаніях реального сектору», за посиланням: <https://www.credit-rating.ua/ua/about-rating/scale/4624/>.

Дайте відповіді на питання:

- а) які напрями охоплювало дослідження, чому?;
- б) які компанії демонструють найкращі результати у дотриманні міжнародних стандартів корпоративного управління, чому?;
- в) чому у більшості вітчизняних компаній рівень захисту прав меншоритарних акціонерів та стейкхолдерів оцінюється як недостатній;
- г) чи необхідно запроваджувати у практику діяльності вітчизняних компаній міжнародні стандарти корпоративного управління, чому?;
- д) які принципи корпоративного управління найчастіше порушуються вітчизняними компаніями, чому?

Завдання 14. Ознайомтеся з текстом повідомлення про публічну безвідкличну вимогу про придбання акцій усіх власників акцій Приватного акціонерного товариства «СКФ Україна». Текст повідомлення розміщений у Національному депозитарії України за посиланням:

<https://www.csd.ua/images/stories/pdf/squeeze/2018/Публічна%20безвідклична%20вимога%20ПРАТ%20СКФ%20Україна.pdf>

Дайте відповіді на питання:

- а) що таке публічна безвідклична вимога;
- б) З якою метою оголошується публічна безвідклична вимога;
- в) На яких умовах здійснюється виконання публічної безвідкличної вимоги.

Завдання 15. Ознайомтеся з матеріалами дослідження «Прозорість корпоративної звітності», яке здійснювалося ТОВ «Ернст енд Янг Аудиторські послуги» (ЕУ в Україні) за посиланням: <https://www.ey.com/content/dam/ey-unified-site/ey-com/uk-ua/campaigns/documents/ey-ukraine-transparency-report-2024.pdf>

Дайте відповіді на питання:

- а) що таке прозорість корпоративної звітності;
- б) за якими критеріями оцінювалася прозорість корпоративної звітності;
- в) що таке організаційна прозорість;
- г) навіщо бізнес-організації запроваджують антикорупційні програми;
- д) яку роль відіграє комплаєнс у бізнес-адмініструванні?

Завдання 16. Розробіть модель створення корпоративної структури (наприклад, альянс) для гіпотетичної компанії, опишіть сутність, види; інтегруйте логістичний контроль; розрахуйте ефективність.

Завдання 17. Проаналізуйте стратегічне управління в "Укртелеком" (захист від рейдерства 20__–20__ роки). Опишіть сутність стратегічного/тактичного управління; сформулюйте портфель стратегій; запропонуйте механізми захисту.

Завдання 18. Розробіть портфель стратегій для гіпотетичної корпорації, включаючи захист від поглинань. Опишіть специфіку управління; змодельуйте рейдерство; запропонуйте тактичні заходи.

Завдання 19. Ознайомтеся з Кодексом корпоративної поведінки Porsche Holding за посиланням: https://www.porscheukraine.com.ua/media/Kwc_Basic_DownloadTag_Component/397-2619-1092-downloadTag/default/472c0b61/1519647422/-porsche-holding.pdf

Дайте відповіді на питання:

- а) навіщо компанією розроблено Кодекс корпоративної поведінки;
- б) які принципи покладено в основу корпоративної поведінки компанії;
- в) як мають поводитися співробітники компанії, якщо стикаються з ситуаціями порушення прав;
- г) як впливає кодекс на корпоративну поведінку
- д) як впливає кодекс на ефективність роботи компанії?

Завдання 20. Компанія хоче підвищити лояльність працівників через розвиток корпоративної культури. Визначте ключові фактори корпоративної культури для даної компанії; розробіть план заходів щодо формування корпоративної культури та складіть короткий опис змісту корпоративної культури у компанії.

Завдання 21 У корпорації виник конфлікт між акціонерами та керівництвом. Визначте тип конфлікту та можливі сценарії його

розвитку; розробіть заходи щодо врегулювання корпоративного конфлікту та складіть схему управління конфліктами, відобразивши учасників і шляхи вирішення проблеми.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Основні підходи та концептуальні засади управління акціонерними товариствами.
2. Характеристика організаційної моделі корпоративного управління та її ключові учасники.
3. Поняття моделей корпоративного управління та їх класифікація.
4. Характеристика основних моделей корпоративного управління.
5. Сильні та слабкі сторони різних моделей корпоративного управління.
6. Порівняльна характеристика моделей корпоративного управління.
7. Особливості становлення української моделі корпоративного управління.
8. Ключові риси української моделі корпоративного управління.
9. Реалізація дуалістичного принципу у формуванні національної моделі корпоративного управління.
10. Фактори, що стримують розвиток принципів корпоративного управління в Україні.
11. Побудова внутрішньої системи управління корпорацією: політика винагород і дивідендів.
12. Сутність корпоративного контролю.
13. Корпоративна культура та етика: поняття і принципи прозорого розкриття інформації.
14. Роль корпоративних комунікацій у системі управління.
15. Практика розкриття інформації у вітчизняних та зарубіжних корпораціях.
16. Система корпоративного контролю.
17. Об'єкти, на які спрямований корпоративний контроль.
18. Органи управління корпорації, відповідальні за внутрішній контроль.

19. Повноваження наглядової ради щодо організації внутрішнього контролю.
20. Функції та дії ревізійної комісії в процесі здійснення корпоративного контролю.
21. Взаємозв'язок корпоративного контролю та корпоративної етики.
22. Характеристика трьох рівнів корпоративної культури.
23. Основні складові корпоративної культури.
24. Сутність корпоративної етики.
25. Стандарти корпоративного управління та критерії його ефективності. Переваги запровадження стандартів для корпорації.
26. Управління результативністю діяльності корпорації.
27. Ознаки ефективного корпоративного управління та чинники, що його визначають.
28. Підходи й методики оцінювання ефективності корпоративного управління.
29. Базові принципи оцінки якості корпоративного управління.
30. Критерії, що визначають якість корпоративного управління.
31. Характерні особливості якісного корпоративного управління.
32. Концесійні форми взаємодії держави і корпорацій в інвестиційному процесі.
33. Корпоративне управління як важливий фактор інвестицій та економічного зростання.

6. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМ КАПІТАЛОМ»

1. Історичні передумови виникнення корпоративної форми господарювання
2. Перші акціонерні товариства в історії
3. Основні ознаки корпорації
4. Відмінності корпорації від партнерства та приватного підприємства
5. Основні моделі корпоративного управління у світовій практиці
6. Характеристика англо-американської моделі корпоративного управління

7. Особливості німецької (західноєвропейської) моделі корпоративного управління
8. Специфіка японської моделі корпоративного управління
9. Риси перехідної моделі корпоративного управління
10. Відмінності інтересів акціонерів в англо-американській та німецькій моделях
11. Найпоширеніша модель корпоративного управління в Україні
12. Законодавчі акти, що регулюють корпоративне управління в Україні
13. Принципи корпоративного управління, які відповідають міжнародним стандартам
14. Принципи корпоративного управління в Кодексі корпоративного управління України
15. Органи, що здійснюють регулювання корпоративного управління в Україні
16. Роль НКЦПФР у сфері корпоративного управління
17. Значення закону «Про акціонерні товариства» для корпоративного управління
18. Значення прозорості у корпоративному управлінні
19. Міжнародні організації, що розробляють стандарти корпоративного управління
20. Вплив принципів OECD на розвиток корпоративного управління в Україні
21. Поняття корпоративної структури
22. Відмінності холдингів від концернів
23. Логістичний контроль у корпоративній структурі
24. Особливості створення фінансово-промислових груп
25. Чинники ефективності корпоративних об'єднань
26. Основні теорії структури капіталу корпорацій
27. Вартість позикового капіталу
28. Методи визначення вартості власного капіталу
29. Сутність моделі CAPM
30. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу (WACC)
31. Фактори, що впливають на структуру капіталу корпорації
32. Стратегія залучення капіталу корпорації

33. Показники оцінки ефективності структури капіталу
34. Етапи формування стратегії корпорації
35. Портфель стратегій розвитку корпорації
36. Методи аналізу стратегічного потенціалу корпорації
37. Види корпоративних стратегій
38. Поняття рейдерства
39. Основні механізми захисту від ворожих поглинань
40. Роль наглядової ради у стратегічному управлінні
41. Ключові показники оцінювання ефективності корпоративного управління
42. Використання міжнародних рейтингів корпоративного управління
43. Індикатори якості корпоративного управління
44. Система індикаторів GMI (Governance Metrics International)
45. Методики оцінки корпоративного управління в Україні
46. Критерії якісного корпоративного управління
47. Зв'язок ефективності корпоративного управління та вартості компанії
48. Поняття корпоративної культури
49. Фактори формування корпоративної культури
50. Корпоративна культура як фактор конкурентоспроможності
51. Взаємозв'язок корпоративної культури та корпоративної етики
52. Вплив корпоративної культури на ефективність управління
53. Приклади формування корпоративної культури у світовій практиці
54. Взаємозв'язок корпоративного управління та фінансової безпеки корпорації
55. Значення прозорості для підвищення довіри інвесторів
56. Корпоративне управління та сталий розвиток
57. Взаємозв'язок корпоративної культури та результативності управління
58. Корпоративні стандарти як інструмент інтеграції до світових ринків
59. Корпоративне управління в умовах цифровізації
60. Корпоративне управління та ESG-підходи
61. Перспективи розвитку корпоративного управління в Україні

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV, поточна редакція від 31.03.2023, підстава – 2849 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX, поточна редакція від 1.01.2023, підстава – 2792 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
3. Про затвердження Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни» від 28 лютого 2022 р. за № 261/37597. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-22#Text>
4. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV, поточна редакція від 29.07.2023, підстава - 3249-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-5/print1491296480899025#Text>
5. Баюра Д. О. Корпоративне управління : навч. посіб. К. : ТОВ «Дейлі принт», 2019. 320 с.
6. Інформаційне та обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства : навч. посіб. / О. М. Левченко, Н. С. Шалімова, Т. І. Грінка, О. В. Сторожук. Електронне видання. Кропивницький, 2022. 190 с. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12243>
7. Козирева О. В., Світлична К. С., Шуть О. Ю. Основи прийняття управлінських рішень : навчальний посібник. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. 186 с.
8. Кодекс корпоративного управління: ключові вимоги і рекомендації. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. 2020. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/kodeks-korporatyvnoho-upravlinniakliuchovi-vymohy-i-rekomendatsii/>
9. Корпоративні фінанси: навчальний посібник / Ковальчук Н. О., Е. О. Юрій. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2019. 440 с. URL: <https://drive.google.com/open?id=1vhFtP36yH2ixaONE6ZNDifsc6vnra>

10. Корпоративне управління в системі економічної безпеки : навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 456 с.

Допоміжна література:

11. Котик О.В., Хібеба Б.М. Корпоративні конфлікти в акціонерних товариствах та шляхи їх подолання. *Вісник НУВГП. Економічні науки*. Рівне : НУВГП, 2021, №1. С. 85–94.

12. Котик О. В. Реалізація проектів державно-приватного партнерства в Україні. *Фінансово-економічна політика в умовах інноваційного розвитку України* : монографія / Л. В. Мельник, А. А. Подлевський, Н. М. Кондрацька та ін.: Частина 1. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. С. 28–35.

13. Котик О. В., Клим'юк Ю. Ю. Особливості випуску та розміщення державних цінних паперів. *Вісник Національний університет водного господарства та природокористування. Серія «Економічні науки»*, 2023, випуск 1(101). С. 42–55.

14. Кравченко О. О., Приймук В. В. Поведінкові аспекти управління корпоративними фінансами. *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. 2019. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7305>

15. Рекомендацій з корпоративного управління Інституту внутрішніх аудиторів Норвегії. URL: <https://theia.org.ua/2021/09/10/ngurah-rai-internationalairport-to-close-for-24-hours-for-nyeri/>

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Портал управління змінами. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Української фондової біржі. URL: <https://ukrse.com.ua/>

4. Офіційний сайт Першої Фондової Торгівельної системи. URL: <https://pfts.ua/pfts-next/faq1>

5. Сайт Професійної асоціації корпоративного управління. URL: <https://cgpa.com.ua/>

6. Національний депозитарій України. URL: <https://www.csd.ua/>

8. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Корпорація	Юридична особа, створена для ведення господарської діяльності з власним капіталом і правами, відокремленими від учасників
Корпоративне управління	Система відносин між власниками, керівниками та іншими учасниками, що визначає порядок прийняття рішень і контроль
Модель корпоративного управління	Система правил, процедур та відносин, що регулює управління корпорацією
Англо-американська модель	Орієнтована на інтереси акціонерів, сильна роль ринку капіталу
Німецька модель	Баланс інтересів акціонерів і працівників, значна роль банків
Японська модель	Довгострокове планування, участь працівників, корпоративна солідарність
Перехідна модель	Поєднання західних моделей з національними особливостями для країн, що переходять до ринку
Органи регулювання	Установи, що контролюють корпоративне управління
Корпоративна структура	Організаційна схема взаємодії підрозділів і органів управління
Логістичний контроль	Система управління потоками ресурсів і інформації
Вартість позикового	Ефективна ставка відсотка після податку за

капіталу	кредитами та облігаціями
Стратегія залучення капіталу	План щодо джерел фінансування проектів
Вартість власного капіталу (CAPM)	Очікувана доходність акціонерного капіталу з урахуванням ризику
WACC	Середньозважена ставка доходності за всіма джерелами фінансування корпорації
Стратегічне управління	Довгострокове планування розвитку корпорації
Тактичне управління	Короткострокові рішення і операційне управління
Портфель стратегій розвитку	Сукупність стратегій для різних напрямків діяльності
Рейдерство	Агресивне або незаконне захоплення корпоративного контролю
Ефективність корпоративного управління	Ступінь досягнення цілей корпорації при оптимальному використанні ресурсів
Корпоративна культура	Сукупність цінностей, норм, традицій і поведінкових стандартів
Корпоративний конфлікт	Протиріччя між учасниками корпорації
Конфліктна ситуація	Конкретна ситуація, що може спричинити суперечності
Управління конфліктами	Методи запобігання, врегулювання та контролю конфліктів